

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základy práce s informačními zdroji pro bc. studenty SPSP

PhDr. Dagmar Čerňová

**Masarykova univerzita
Fakulta sociálních studií
Ústřední knihovna**

Brno, 1. března 2014

Osnova kurzu

- Práce s informacemi, základy EIZ, psaní odborných (závěrečných) prací
- Práce s elektronickými informačními zdroji
 - ❖ základy vyhledávacích technik
 - ❖ tvorba rešeršního dotazu
 - ❖ praktické vyhledávání v oborových databázích
 - ❖ EBSCO Discovery Service
 - ❖ databáze elektronických knih
- Citace, citování, plagiátorství
 - ❖ základní terminologie, citační styly
 - ❖ základy citování jednotlivých druhů dokumentů
 - ❖ citační software, zvláštnosti citování

Podmínky absolvování předmětu

■ Zápočet

- ❖ účast na přednáškách
- ❖ vypracování praktického úkolů
- ❖ splnění písemného testu

Práce s informacemi

Osnova

- Informační potřeba, internet, Deep Web
- EIZ – definice, rozdělení, databáze
- Metodika psaní závěrečných prací
- Tištěné zdroje versus elektronické
- Licencované zdroje
- Volně dostupné zdroje

„Knowledge is power.“

Francis Bacon

Informační potřeba

- „Našel/našla jsem to na internetu“
 - ❖ **2.4 miliardy** – počet uživatelů internetu*
 - ❖ **1.2 biliónu** – vyhledávání na Googlu v roce 2012*
- Internetové vyhledávače přináší i řadu problémů
- Vyhledávání odborných informací

* Zdroj: *Internet 2012 in numbers*

Internet

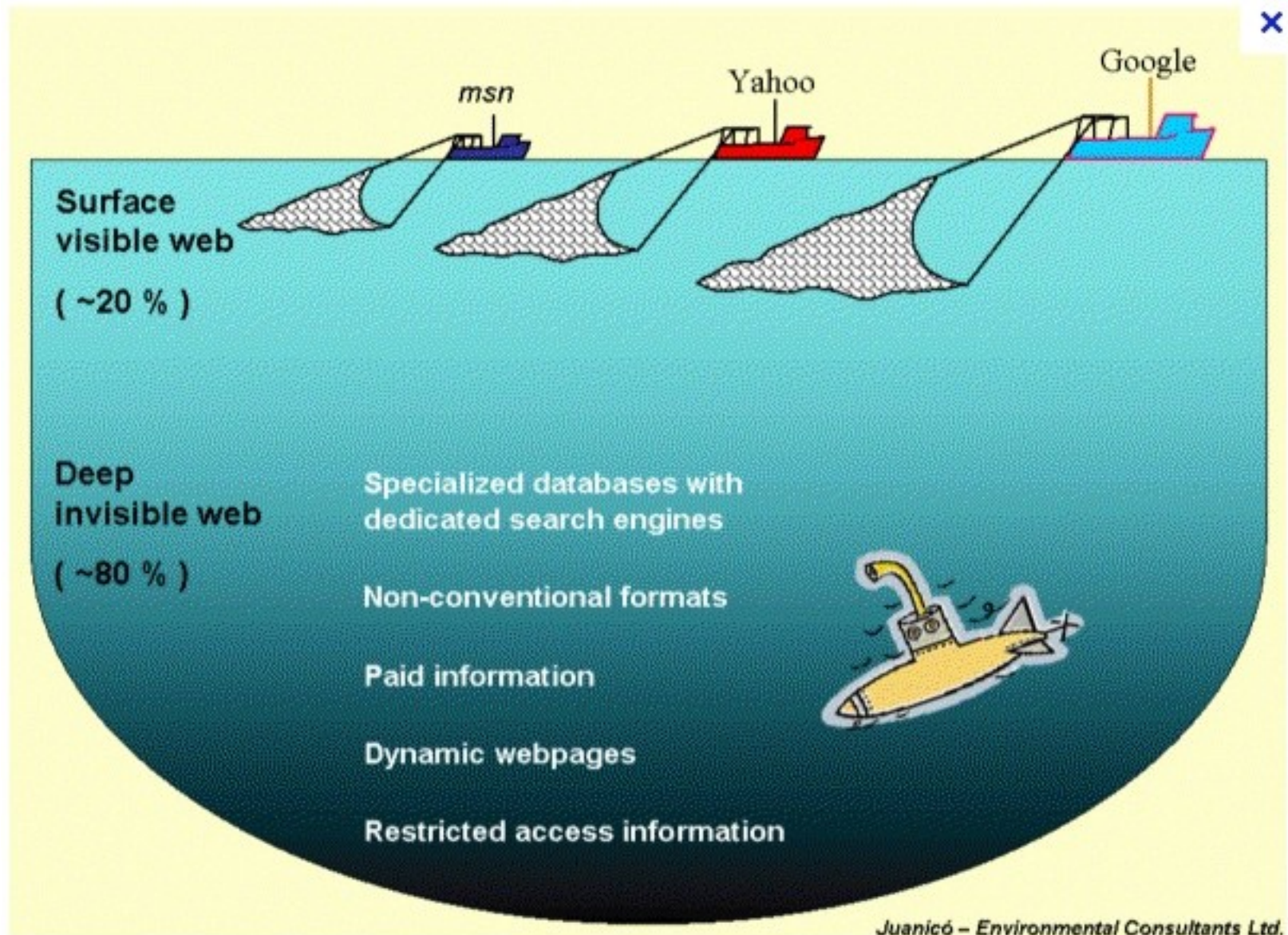
■ Pozitiva

- ❖ dostupnost informací
- ❖ rychlost publikování
- ❖ svoboda projevu
- ❖ rozmanitost (texty, fotky, videa...)
- ❖ snadná komunikace
- ❖ . . .

■ Negativa

- ❖ **množství** informací
- ❖ vyhledávání
- ❖ **relevantní** informace
- ❖ důvěryhodnost zdroje
- ❖ zneužitelnost informací
- ❖ kybernetický terorismus
- ❖ čas
- ❖ ...

Deep web (Invisible web)

Odborné zdroje informací

Rozdělení EIZ

Elektronické informační zdroje

- další výrazy - EIZ, e-zdroje, databáze...
- dokumenty v elektronické podobě*
- dostupné prostřednictvím **databází**
 - ❖ **volně dostupné**
 - ❖ **komerční (licencované)**

*jako dokument budeme pro potřeby naší výuky označovat texty, obrázky, fotky, videa tj. jakoukoli formu grafického znázornění informací

Internet x licencované zdroje

■ Internet

- ❖ dostupný všem
- ❖ problémy s autorstvím, důvěryhodností zdroje, datem publikování...

■ Licencované zdroje

- ❖ za úplatu – **pro studenty MU zdarma 😊**
- ❖ informace jsou prověřené (prochází recenzním řízením)
- ❖ články dostupné dříve než v tištěné podobě
- ❖ **doporučený zdroj pro psaní seminárních a závěrečných prací**

Databáze

- **Bibliografické** – pouze základní „identifikační“ údaje o dokumentech (název, autor, rok vydání atd.) + abstrakt
- **Fulltextové** – plné texty dokumentů
- **Multioborové** – dokumenty z různých oborů
 - ❖ rozsáhlé databáze – např. ProQuest, Wiley, EBSCO
 - ❖ není možné mít zaplacený přístup ke všem kolekcím, tj. ke všem fulltextům

The Key to Me: **Seniors'** Perceptions of Relationship-Building with In-**Home** Service Providers.

By: Gantert, Thomas W.; McWilliam, Carol L.; Ward-Griffin, Catherine; Allen, Natalie J.. *Canadian Journal on Aging*, Spring2008, Vol. 27 Issue 1, p23-34, 12p, 1 Diagram

Bibliografické údaje

Témata: OLDER people; INTERPERSONAL relations; HOME care services; HOSPITALS; Continuing Care Retirement Communities; Services for the Elderly and Persons with Disabilities; Home Health Care Services; Offices of all other health practitioners; Offices of All Other Miscellaneous Health Practitioners; HOME care; HOME care programs; CARE

Databáze: SocINDEX with Full Text

 Přidat do složky

Plný text PDF (206KB)

Plný text přes SFX

Zdroj: databáze SocINDEX with Full Text

Co v databázích naleznete?

- Odborné časopisy – články
- Odborné publikace – kapitoly z nich
- Obrazovou dokumentaci (obrázky, fotky, grafy, diagramy)

Licencované databáze

■ Přístup:

❖ **stránky knihovny -**

<http://knihovna.fss.muni.cz/ezdroje>

TIP

společenskovědní databáze

❖ **Portál elektronických informačních zdrojů MU -** <http://ezdroje.muni.cz/>

TIP

databáze i z jiných oborů

■ **Mimo počítačovou síť MU je třeba použít vzdálený přístup (Open VPN, proxy, EZproxy, Shibboleth)**

TIP

Open VPN, Shibboleth

Psaní odborných (závěrečných) prací

Propagační video Západočeské univerzity v Plzni

Metodika psaní odborných prací

- Dostatek času pro vyhledání a nastudování příslušné literatury
- Vypracování námětu závěrečné práce
- Vymezení času potřebného k sepsání textu
- Dodržení všech předepsaných formálních a odborných náležitostí

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
- 6. Příprava dokumentace**
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

1. Volba tématu a strategie přípravy

- ❖ Časový plán
- ❖ Volba tématu
- ❖ Příprava na informační průzkum

2. Informační průzkum

- ❖ Bibliografický průzkum
- ❖ Knihovny

3. Zpracování výsledků průzkumu

- ❖ Studium
- ❖ Excerptování

4. Výzkum

5. Tvorba práce

- ❖ Definitivní osnova
- ❖ Uspořádání materiálu
- ❖ Tvorba textu

6. Příprava dokumentace

- ❖ Seznam bibliografických citací
- ❖ Odkazy
- ❖ Obrázky, tabulky, přílohy
- ❖ Průvodní materiál

7. Příprava konečné verze práce

- ❖ Psaní čistopisu
- ❖ Závěrečná redakce

8. Odevzdání práce

9. Obhajoba – prezentace práce

10 rad, jak napsat a obhájit
kvalitní diplomovou práci

Základní etapy přípravy písemné práce

- 1. Volba tématu a strategie přípravy**
2. Informační průzkum
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

Volba tématu

- Podívat se do Souborného katalogu MU nebo Archivu závěrečných prací IS MU
- Případně na práce jiných univerzit:
 - ❖ Vysokoškolské kvalifikační práce
 - ❖ souborné katalogy (viz dále)

Samotný vyhledávací proces se naučíte v další lekci v PC učebně.

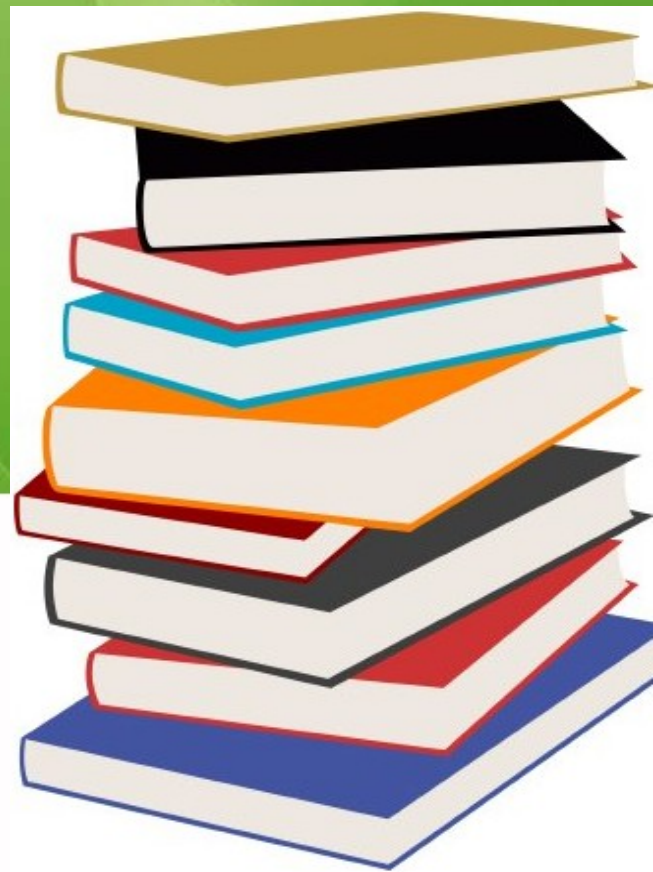
Základní etapy přípravy písemné práce

1. Volba tématu a strategie přípravy
- 2. Informační průzkum**
3. Zpracování výsledků průzkumu
4. Výzkum
5. Tvorba práce
6. Příprava dokumentace
7. Příprava konečné verze práce
8. Odevzdání práce
9. Obhajoba – prezentace práce

Informační průzkum

- Odborné monografie
- Odborné časopisy
- Sborníky
- Denní tisk
- CD, DVD a další

TIŠTĚNÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Katalogy knihoven

- Lze prohledávat buď jednotlivě (např. Katalog MU, UK, MZK...)
- Nebo použít tzv. **souborné katalogy:**
 - ❖ Jednotná informační brána (JIB)
 - ❖ Souborný katalog ČR (CASLIN)

Nemám plný text dokumentu

- Dokument je v knihovně, ale je stále vypůjčen
 - ❖ E-prezenčka
 - ❖ Copy on Demand
- Dokument není dostupný v žádné z (brněnských) knihoven
 - ❖ meziknihovní služby (MVS, MMVS)

TIP

MVS, MMVS – nejen knihy, ale i články

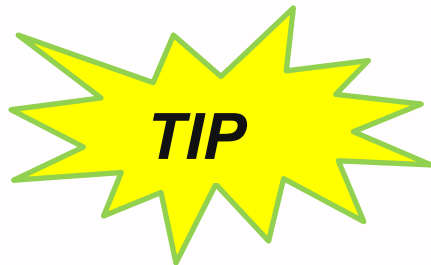
ELEKTRONICKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Licencované zdroje

Multioborové databáze

- **EBSCO**
- **JSTOR**
- **ProQuest**
- **Sage Journals Online**
- **ScienceDirect**
- **SpringerLink**
- **Wiley Online Library**

Multioborové databáze jsou dobrým startovním místem pro vyhledávání

Oborové databáze

- **SocINDEX with Full Text** (přístup z databáze EBSCO)
- **ProQuest Social Science Journals** (přístup z databáze ProQuest)
- **Sage** - Social Work & Social Policy
- **SpringerLink** – Humanities, Social sciences and Law > Social work

E-books

- [Ebrary Academic Complete](#)
- [Sage Knowledge](#)
- [Gale Virtual Reference Library](#)
- [eReading.cz](#)

Zpravodajství

Denní tisk, přepisy TV a rozhlasového vysílání

- [Anopress Monitoring Online](#)

Volně dostupné zdroje

Další zdroje

- [Google Scholar](#)
- [Google Books](#)
- [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#)
- [INTUTE \(archiv\)](#) - Web resources › Social sciences › Social welfare

Další zdroje

- [Genamics JournalSeek](#)

 - ❖ Social Sciences > Social Work

- [Sociální práce](#)

- [Sociální revue](#)

- [Výzkumný ústav práce a sociálních věcí](#)

Statistiky

- Český statistický úřad
- Eurostat

Shrnutí

- **Pro vyhledávání odborných informací používejte licencované informační zdroje**
 - ❖ Ověřené, kvalitní, jedinečné informace
- **Seznam databází**
 - ❖ Stránky knihovny
 - ❖ Portál elektronických informačních zdrojů
- **Mimo počítačovou síť MU si nastavte vzdálený přístup**
 - ❖ Např. OpenVPN, Shibboleth

■ Volba tématu

- ❖ Kontrola v Souborném katalogu MU nebo Archivu závěrečných prací IS MU

■ Informační výzkum

- ❖ Katalogy knihoven
- ❖ Licencované zdroje na www.knihovna.fss.muni.cz/ezdroje
- ❖ Veřejné dostupné zdroje

Literatura

- KATUŠČÁK, D., B. DROBÍKOVÁ, R. PAPÍK. *Jak psát závěrečné a kvalifikační práce*. Nitra: Enigma, 2008, 161 s. ISBN 978-80-89132-70-6.
- *Pindom.com* [online]. [cit. 2013-08-19]. Dostupné z: <http://royal.pingdom.com/2013/01/16/internet-2012-in-numbers/>

Obrázky

- <http://cathryno.global2.vic.edu.au/2010/05/08/deep-web-vs-surface-web/>

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děkuji Vám za pozornost

PhDr. Dagmar Čerňová
cernova@fss.muni.cz
infozdroje@fss.muni.cz